

Leonardo da Vinci

Uznawanie tytułów akademickich i kwalifikacji zawodowych

UNIVERSYTET W PADWIE
WŁOCHY

TW1 - Uznawanie tytułów akademickich i kwalifikacji zawodowych Projekt „Europejski Doradca Zawodowy“

Spis treści:

- 1 „Kontekst europejski”: od uznawania tytułów akademickich i kwalifikacji zawodowych do zasady przejrzystości (*transparency*)
 - 1.1 Główne etapy procesu i definicje pojęć
 - 1.2 Europejskie instrumenty i sieci działające na rzecz przejrzystości (*transparency*)
 - 1.3 Realia rynku pracy
- 2 Procedury uznawania tytułów akademickich i kwalifikacji zawodowych
 - 2.1 Tytuły akademickie
 - 2.1.1 Warunki, procedury i dokumenty wymagane dla uznania świadectwa ukończenia szkoły średniej uzyskanego przez obywatela Unii, pragnącego rozpocząć studia licencjackie
Francja
Niemcy
Włochy
Polska
Wielka Brytania
 - 2.1.2 Warunki, procedury i dokumenty wymagane dla uznania dyplomu ukończenia studiów uniwersyteckich uzyskanego przez obywatela Unii, który chce rozpocząć studia policencjackie (magisterskie, doktoranckie)
Francja
Niemcy
Włochy
Polska
Wielka Brytania
 - 2.2 Kwalifikacje zawodowe
 - 2.2.1 Co powinien zrobić obywatel Unii, jeśli chce znaleźć zatrudnienie w zawodzie prawnie regulowanym?
Francja
Niemcy
Włochy
Polska
Wielka Brytania
- 3 Pytania otwarte

1 „Kontekst europejski”: od uznawania tytułów akademickich i kwalifikacji zawodowych do zasady przejrzystości (*transparency*)

Jedną z barier dla mobilności siły roboczej w Europie jest kwestia uznawania dyplomów akademickich i kwalifikacji zawodowych, uzyskiwanych w różnych krajach lub związanych z sektorem innym niż ten, w którym dana osoba poszukuje zatrudnienia.

Niniejszy dokument odpowiada na pytanie: „Czy istnieje ryzyko nieuznania kwalifikacji osoby, która zmienia branżę lub przemieszcza się z jednego kraju europejskiego do drugiego?” W miarę możliwości spróbujemy również odpowiedzieć na pytanie: „W jaki sposób można zmienić branżę lub przenieść się do innego kraju bez narażania się na ryzyko, że nasze kwalifikacje i kompetencje nie zostaną uznane?”

Precyzując, spróbujemy udzielić odpowiedzi na dwa podstawowe pytania:

- a) „Czy nasza wiedza umożliwi nam podjęcie studiów na wybranym kierunku w dowolnym państwie europejskim?”
- b) „Czy nasze kwalifikacje umożliwią nam znalezienie pracy w konkretnym zawodzie w dowolnym państwie europejskim?”

Przypadek a) dotyczy możliwości podjęcia studiów pierwszego stopnia (licencjackich), drugiego stopnia (magisterskich) i trzeciego stopnia (doktoranckich).

Uznawanie tytułów akademickich i kwalifikacji zawodowych, które jest już i tak złożone z powodu istnienia odmiennych reguł i procedur w różnych państwach, staje się jeszcze bardziej skomplikowane ze względu na mnogość ścieżek naukowych i zawodowych, jak i na całkowity brak skorelowania krajowych a nawet lokalnych systemów kwalifikacji i szkoleń zawodowych w państwach europejskich. Nawet trwałe zmiany, które dokonały się już w tych systemach, nie zostały jeszcze całkowicie ujednoczone.

Jako dokument założycielski Unii Europejskiej Traktat Rzymski przewidywał „położenie kresu barierom w wolnym przepływie osób pomiędzy państwami członkowskimi”. Dla osiągnięcia tego strategicznego celu wdrożono już różne dyrektywy i zalecenia, z główną wytyczną nakazującą znalezienie najlepszych metod na wspieranie mobilności siły roboczej dzięki uznawaniu kwalifikacji zawodowych.

Ostatecznym celem Wspólnoty jest „stworzenie europejskiego obszaru kształcenia i szkolenia ustawicznego”.

1.1 Główne etapy procesu i definicje pojęć

Proces tworzenia europejskiego obszaru kształcenia wyższego został zainicjowany przez Deklarację Bolońską w 1999 roku i dobiegnie końca w 2010 roku.

Tworzenie Europejskiego Ośrodka Szkolenia Zawodowego rozpoczęto w Brużes-Copenhagen w 2002 roku, proces ten również dobiegnie końca w 2010 roku.

Możliwe są trzy kierunki zapewnienia równoprawności kwalifikacji:

- *Przyjmowanie dyrektyw o uznawaniu kwalifikacji zawodowych.* Jak dotąd wdrożono 15 takich dokumentów o zasięgu europejskim (www.cedefop.gr);
- *Zapewnienie równoprawności dyplomów akademickich uzyskanych w różnych państwach.* Poza kilkoma doświadczeniami dwustronnej współpracy zmiany w tematyce nauczania oraz przyjętych metodach dydaktycznych spowodowały, że zasada *the common duration* (współistnienia), która miała być fundamentalnym elementem tego procesu, okazała się tymczasowa;
- *Definiowanie równoważności dyplomów akademickich.* Prowadzono wprawdzie i nadal się wprowadza porównania w zakresie skutecznego i efektywnego kształcenia, jednak wyniki te mają znikomą wartość, przede wszystkim ze względu na różne procedury obowiązujące w różnych państwach.

Utrzymująca się, z jedynie bardzo nielicznymi wyjątkami, różnorodność oceny kwalifikacji powoduje, że proces zapewnienia ich równoprawności jest skomplikowany i daleki od swej ostatecznej formy.

Obecnie dużo trafniejsze wydają się alternatywne kryteria „przejrzystości” (*transparency*) kwalifikacji. Zaczęły one zdobywać popularność w Europie około połowy lat 90-tych i oznaczają „ujawnienie” uzupełniających dokumentów i świadectw, które posiada pracownik lub student poszukujący zatrudnienia.

Większość państw europejskich przystosowuje swoje własne, wewnętrzne regulacje prawne do europejskich strategii na rzecz uznawania i „przejrzystości” dyplomów i kwalifikacji uzyskanych przez obywateli innych państw europejskich lub państw nienależących do EWG. Jednak mobilność studentów i siły roboczej jest nadal bardzo niska:

- Mobilność studentów w ramach Programu Erasmus rośnie ale w ujęciu procentowym jest stosunkowo niska. Francja jest państwem z najwyższym odsetkiem studentów Programu Erasmus w Europie (15,8% ogólnej liczby w latach 2001-2002). Co roku w jego ramach wysyła za granicę około 8% swoich studentów;
- Mobilność siły roboczej w Europie jest również bardzo ograniczona. Tylko 225 tys. mieszkańców Europy (w przybliżeniu jedna tysięczna populacji) zmieniło kraj zamieszkania w 2000 roku. Dalsze 1,2% przeniosło się do innego regionu w tym samym państwie. Dla porównania, Amerykanie zmieniają miejsce zamieszkania pięć razy częściej niż Europejczycy.

1.2 Europejskie instrumenty i sieci działające na rzecz przejrzystości (*transparency*)

Zasada „przejrzystości” (*transparency*) ma trzy warianty:

- Dołączanie do świadectw i dyplomów tzw. suplementu czyli uzupełnienia dyplomu/ świadectwa;
- Tworzenie „krajowego punktu kontaktowego” jako pierwszego źródła informacji dla osób, które napotykają na trudności w uznaniu ich dyplomów lub kwalifikacji;
- Przygotowanie wspólnych procedur i wytycznych adresowanych do podmiotów odgrywających rolę w procesie uznawania kwalifikacji.

Zasadę przejrzystości (*transparency*) oraz procedurę uznawania dla celów akademickich dyplomu lub zaliczania okresu studiów odbytych za granicą można scharakteryzować w następujący sposób:

- a. Przyjmuje się, że system kształcenia wyższego funkcjonuje na dwóch poziomach (LDM we Francji, 3+2 we Włoszech i w Polsce);
- b. Krajowe punkty kontaktowe współpracują z siecią NARIC – National Academic Recognition Information Centres (www.enic-naric.net), czyli siecią Krajowych Ośrodków Informacji o Uznawaniu Kwalifikacji Naukowych. Ośrodki te świadczą usługi w zakresie poradnictwa zawodowego i udzielają informacji o wymaganych okresach nauki oraz dyplomach możliwych do uzyskania na zagranicznych uczelniach;
- c. Instrumenty zgodne ze wskazaniem Europass (zob.: <http://europass.cedefop.eu.int/>):
 - System gromadzonych i przeliczalnych punktów kredytowych; system punktów kredytowych ECTS testowany jest od około dziesięciu lat w ramach Programu Erasmus;

Uzupełnienie dyplomu – Suplement do dyplomu (*Diploma Supplement – DS*); dokument „towarzyszący” dyplomowi akademickiemu, który zawiera precyzyjne i szczegółowe informacje o ocenach uzyskanych przez absolwenta, wraz z potwierdzoną frekwencją na zajęciach oraz opisem metod dydaktycznych.

Należy podkreślić, że:

- brak jest Unijnych dyrektyw, które nakładałyby na państwa członkowskie obowiązek wzajemnego uznawania dyplomów akademickich;
- nie ma dyplomu, który zostałby automatycznie uznany w każdym państwie członkowskim;
- przygotowanie Uzupełnienia dyplomu – Suplementu do dyplomu (*Diploma Supplement*) zależy w dużej mierze od decyzji krajowych władz edukacyjnych;
- państwa członkowskie zachęca się do wzajemnego uznawania okresów studiów za granicą z wykorzystaniem „skrótów” Erasmusa.

Zasadę przejrzystości (*transparency*) kwalifikacji dla celów zawodowych można scharakteryzować w następujący sposób:

- a) Wszystkie stosowne dyrektywy Unijne można znaleźć na stronie:

http://europa.eu.int/comm/internal_market/qualifications/general-system_en.htm.

Ostatnia nowelizacja, uchwalona w dniu 20.04.2004 roku, potwierdza istniejące już rozwiązania, wyjaśnia i upraszcza procedury, wprowadza liberalizację świadczonych usług, buduje autonomię w

- uznawaniu kwalifikacji oraz wprowadza elastyczność stosowanych zasad i zwiększa wiedzę społeczeństwa o prawach obywatelskich, pomagając jednostkom uzyskać uznanie kwalifikacji;
- b) Najważniejsze zasady uznawania kwalifikacji zawodowych, które są regulowane prawnie, są takie, że zaświadczenie i certyfikat uznaje się automatycznie, przy zastosowaniu odpowiednich procedur, przede wszystkim odnoszących się do zawodów medycznych, pielęgnarskich i farmaceutycznych. Dyrektywy 89/48/ECC i 92/51/ECC ustanowiły dla innych, prawnie regulowanych zawodów ogólny system uznawania kwalifikacji, który nie jest automatyczny i daje szansę spełnienia tzw. wymagań wyrównawczych. Dodatkowe informacje można znaleźć na stronie: (<http://www2.trainingvillage.gr/etv/library/certification/main.asp>);
- c) Jeśli chodzi o zawody, które nie są regulowane prawnie to walidacja kwalifikacji należy do prerogatyw pracodawcy. W przypadku, gdy kwalifikacje danej osoby nie zostały uznane lub gdy ma ona problemy ze znalezieniem pracy zgodnej ze swoimi kwalifikacjami, zalecana jest wizyta w punkcie kontaktowym.

Instrumentami i narzędziami uznawania kwalifikacji zawodowych są:

- Poradnik „System uznawania kwalifikacji zawodowych” (http://europa.eu.int/comm/internal_market/qualifications/index_en.htm);
- Baza danych o zawodach prawnie regulowanych;
- Krajowe punkty kontaktowe, które umożliwiają dostęp do systemów kształcenia i szkolenia zawodowego we wszystkich państwach członkowskich: (<http://www2.trainingvillage.gr/etv/transparency/fr/refpoint.asp>).
- Dokumenty Europass (<http://europass.cedefop.eu.int/>).

Europass składa się z pięciu dokumentów, z których dwa – Europass Curriculum Vitae (CV) oraz portfolio językowe Europass – dostępne są w Internecie i można je samodzielnie wypełnić. Trzy pozostałe dokumenty: Uzupełnienie (suplement) do świadectwa (Europass Certificate Supplement), Uzupełnienie (suplement) do dyplomu (Europass Diploma Supplement) oraz Europass Mobility wystawiane są przez właściwe instytucje. Europass działa poprzez sieć Krajowych Centrów Europass.

Tak więc dokumenty Europass, dostępne we wszystkich językach urzędowych Unii, to:

- **Europass Curriculum Vitae**, które stanowi poprawioną wersję Europejskiego CV i nadaje analityczny, standardowy format życiorysowi, dostarczając niezbędnych dla zatrudnienia informacji o kandydacie do pracy;
- **Europass Mobility** to dokument zawierający informacje o mobilności dla celów edukacyjnych i zdobytych doświadczeniach. Dokument ten zastąpił *Europass Training*, który obowiązywał od 2000 roku;
- Uzupełnienie (suplement) do dyplomu (**Europass Diploma Supplement**) to dokument opracowany wspólnie przez Radę Europy i UNESCO, będący zapisem kariery edukacyjnej. Wystawiany jest przez tą samą instytucję, która wystawia dyplom i powinien być przygotowany dla wszystkich absolwentów szkół wyższych począwszy od 2005 roku;
- Uzupełnienie (suplement) do świadectwa (**Europass Certificate Supplement**) to dokument, który uzupełnia uzyskane świadectwa i certyfikaty, określając kwalifikacje zawodowe i zdobyte umiejętności;
- Portfolio językowe (**Europass Language Portfolio**) to dokument, w którym można określić stopień znajomości języków obcych oraz przedstawić informację o wiedzy z zakresu kultury danego kraju. Portfolio zostało opracowane przez Radę Europy i bazuje na Wspólnych Europejskich Zasadach Referencji Językowych (Common European Framework of Reference for Languages), które są europejskim standardem dla określania poziomu znajomości języków obcych.

1.3 Realia rynku pracy

Głównymi instrumentami polityki Wspólnoty na rynku pracy są (<http://www.labitalia.com/articles/Approfondimenti/2018.html>):

- **Potencjał zatrudnieniowy (Employability)** czyli zdolności danych osób i ich pragnienie znalezienia pracy oraz pozostania na rynku pracy;

- **Środowisko sprzyjające przedsiębiorczości (Business environment)** czyli pomoc przy zakładaniu własnej działalności gospodarczej. Ponieważ 90% nowych miejsc pracy powstaje w sektorze usług, Komisja Europejska zachęca państwa członkowskie do koncentrowania się właśnie na tym sektorze;
- **Potencjał adaptacyjny (Adaptability)** czyli zdolność pracowników do przystosowywania się do zmian dzięki elastycznym formom pracy. Taki potencjał adaptacyjny, pociągający za sobą wprowadzenie nowych, elastycznych form umów o pracę i zróżnicowanego czasu pracy, szczególnie w odniesieniu do ludzi młodych i kobiet, w każdym przypadku wymaga dążenia do równowagi pomiędzy elastycznością a bezpieczeństwem pracy i pewnością zatrudnienia;
- **Równość szans (equal opportunities)** rozumiana jako zwiększony udział kobiet na rynku pracy. Inicjatywy w tej dziedzinie, być może najbardziej skuteczne z wszystkich dotychczas realizowanych, stwarzają warunki do godzenia życia zawodowego i obowiązków rodzinnych, zwłaszcza dzięki zapewnieniu ułatwień w opiece nad dzieckiem;
- **Jakość pracy;**
- Wola rządów do większego i bardziej skutecznego inwestowania w **kapitał ludzki** oraz **szkolenia osób należących do wszystkich grup wiekowych**.

Z najnowszych danych statystycznych wynika, że w Unii widoczna jest, począwszy od lat 90-tych, ciągłość we wzroście zatrudnienia oraz spadek bezrobocia. Wiele optymistycznych prognoz dotyczących sytuacji gospodarczej na pierwsze dziesięć lat nowego stulecia należy jednak zweryfikować z powodu wydarzeń po 11 września 2001 roku, mocnej pozycji euro w stosunku do dolara oraz spadku inwestycji publicznych w wyniku restrykcyjnej polityki budżetowej.

Strategia Lizbońska wytyczyła w 2000 roku następujące cele: zwiększenie ogólnego wskaźnika zatrudnienia do 70%, wskaźnika zatrudnienia kobiet do ponad 60%, wskaźnika zatrudnienia osób w wieku 55 lat i powyżej do 50% oraz obniżenie stopy bezrobocia do 5-6%. Wszystkie te założenia mają być osiągnięte do 2010 roku.

Cele te nadal są jednak dość odległe. W 2003 roku ogólny wskaźnik zatrudnienia pozostał na prawie niezmiennym poziomie 63% (63,3% w 2000 r. i 64,2% w 2002 r.). Zatrudnienie kobiet nie wzrosło powyżej 55%, a wskaźnik zatrudnienia pracowników powyżej 55 roku życia pozostał na poziomie 40,2%. Statystyka odzwierciedla też trudną sytuację ludzi młodych, choć od 2002 roku widoczny jest znaczny spadek stopy bezrobocia wśród młodzieży. W 2000 roku wynosiła ona odpowiednio 8,5% (Unijna piętnastka), w 2002 roku - 7,8%, a obecnie wynosi 8,9% (25 państw członkowskich).

Sytuacja na rynku pracy w państwach tworzących Unię Europejską jest dość zróżnicowana. W pięciu państwach członkowskich, wybranych dla potrzeb niniejszego studium, wskaźniki zatrudnienia i stopę bezrobocia można zaklasyfikować do różnych kategorii.

Wielka Brytania należy do grupy państw, obejmującej Szwecję, Danię i Irlandię, które zrealizowały lub są w trakcie realizowania najbardziej optymistycznego założenia rozwoju wyznaczonego w Strategii Lizbońskiej. Francja, wraz z Hiszpanią, Portugalią, Finlandią i Austrią, rozpoczęła proces reform, który, zdaniem ekspertów Unii Europejskiej, powinien doprowadzić do rezultatów zgodnych z oczekiwaniami. Niemcy oraz Holandia i Luksemburg są na dobrej drodze do osiągnięcia założonych celów, chociaż może później niż w wyznaczonym terminie. Włochy oraz Belgia i Grecja odnotowują opóźnienia w niemal wszystkich kategoriach, szczególnie w odniesieniu do długotrwałego bezrobocia (<http://www.labitalia.com/articles/Approfondimenti/2018.html>).

Korzyści i możliwości oferowane przez Europę składającą się z 25 państw członkowskich będą miały pozytywny, wieloaspektowy wpływ na rozwój sytuacji na rynku pracy. Mogą one okazać się czynnikiem prowadzącym do ponownego „rozpędzenia” europejskiej gospodarki i tworzenia miejsc pracy. Poszerzenie Unii doprowadzi do 30% wzrostu liczby miejsc pracy w Europie. Wraz z upływem czasu tradycyjny napływ imigrantów poszukujących zatrudnienia ze starych do nowych państw członkowskich stanie się formą mobilności siły roboczej, regulowaną wyłącznie przez prawo wspólnotowe (http://europa.eu.int/italia/index.jsp_section.home-level.det_home-content.242433.html).

2. Procedury uznawania kwalifikacji

Dyrektywa 92/51/EC wprowadziła ogólną zasadę wzajemnego zaufania, jeśli chodzi o uznawanie wykształcenia i szkoleń zawodowych. Stwierdza ona, że kształcenie i szkolenie zawodowe odbyte w jednym państwie członkowskim jest automatycznie uznawane w innym. Jeśli występują znaczące różnice w programach kształcenia, to jednostka może zostać zobowiązana do ich uzupełnienia. Konieczne jest jednak upewnienie się, czy takie różnice rzeczywiście istnieją.

Powyższa Dyrektywa uzupełnia Dyrektywę 89/48/EWG, która reguluje proces uznawania dyplomów szkół wyższych przyznawanych po ukończeniu kształcenia trwającego co najmniej trzy lata¹.

Nie jest możliwe zaprezentowanie konkretnych informacji na temat porównywania i uznawalności kwalifikacji ponieważ:

- Krajowe profile kwalifikacji cały czas ewoluują. Najbardziej aktualne informacje dostępne są w instytucjach na szczeblu krajowym. Ponadto same państwa członkowskie dopiero teraz poszukują sposobów uznawania kwalifikacji na szczeblu krajowym.
- Umowy dwustronne o wzajemnym uznawaniu kwalifikacji są na tyle rozbudowane, że nie wydaje się szczególnie zasadne ich wymienianie. Dodatkowo, podlegają one zmianom niemal z dnia na dzień.
- Osoby zainteresowane uznaniem kwalifikacji dysponują często nieformalnymi umiejętnościami nabytymi w trakcie rozwoju kariery zawodowej oraz w ramach innych form nieformalnego kształcenia, które nie są jednak prawnie regulowane.

Dlatego w dalszej części tekstu przedstawiona zostanie kolejno sytuacja w każdym z pięciu państw członkowskich uczestniczących w niniejszym projekcie. Proces uznawania tytułów akademickich został opisany w części 2.1, a kwalifikacji zawodowych w części 2.2.

Nie istnieje żaden wykaz porozumień w sprawie wymian edukacyjnych zawieranych pomiędzy państwami europejskimi. Publikacja Experience ERASMUS, wydawana co roku przez ISCO (<http://www.isco.org.uk>), przedstawia dane dotyczące obywateli Wielkiej Brytanii wyjeżdżających do innych państw europejskich w ramach Programu Erasmus.

2.1 Tytuły akademickie

Uznawanie tytułów akademickich oznacza, że dyplom wydany przez uniwersytet państwa członkowskiego Unii uznaje się za „akademicki” ekwiwalent dyplomu wydanego w innym państwie, czy to należącym do Unii, czy też nie, dzięki czemu dana osoba może kontynuować kształcenie w państwie ją przyjmującym i nie startuje z tzw. gorszej pozycji.

Uznawanie tytułów akademickich to ważny aspekt mobilności edukacyjnej studentów i absolwentów. Nie istnieją jednak żadne Unijne uregulowania, które narzucałyby wzajemne uznawanie tytułów ponieważ każde państwo członkowskie odpowiedzialne jest za treść i strukturę własnego systemu edukacji.

Dodatkowe informacje można uzyskać w Sieci Krajowych Ośrodków Informacji o Uznawaniu Wykształcenia Akademickiego (Network of National Academic Recognition Information Centres – NARIC), działającej w każdym państwie członkowskim oraz na stronie internetowej:

(http://europa.eu.int/comm/education/programmes/socrates/agenar_en.html). Ośrodki te współpracują ze sobą w ramach sieci i wymieniają się informacjami przydatnymi dla osób studiujących za granicą. Ich celem jest dostarczanie informacji i udzielanie wsparcia w kwestiach dotyczących uznawania dyplomów akademickich oraz okresów studiów za granicą.

2.1.1 Warunki, procedury i dokumenty wymagane dla uznania świadectwa ukończenia szkoły średniej uzyskanego przez obywatela Unii, pragnącego rozpocząć studia licencjackie

¹ Program Leonardo da Vinci również można uznać za wspólnotowy instrument wspierania inicjatyw w tym sektorze.

Francja

Jeśli chodzi o przyjęcie studenta z krajów UE/EEA (EEA – Europejski Obszar Gospodarczy²) na studia licencjackie, to wystarczy posiadanie świadectwa ukończenia szkoły średniej, stanowiącego ekwiwalent „baccalauréat” oraz dobra znajomość języka francuskiego.

Nie ma żadnej centralnej komisji, do której można by przesłać wniosek: należy kontaktować się bezpośrednio z wybranym uniwersytetem. W okresie od maja do czerwca istnieje możliwość wstępnej rejestracji, zwykle na stronach internetowych uniwersytetu. Jeśli chodzi o kurs przygotowawczy do francuskich „Grandes Ecoles”, to istnieje, dostępna dla studentów z państw Unii, strona internetowa rejestracji krajowej:

<http://www1.admission-prepas.org/CPGEPublic/authentication>.

Aby złożyć wniosek o przyjęcie na kurs BTS (Brevet de Technicien Supérieur), należy w marcu kontaktować się z biurem SAIO (Service Académique d'Information et d'Orientation) na danym uniwersytecie i wypełnić elektroniczny, regionalny formularz rejestracyjny. Rektoraty, nazywane również „Académies”, wymienione są na stronie: http://www.education.gouv.fr/systeme_educatif/academie/default.htm

Aby złożyć wniosek o przyjęcie do szkoły pomaturalnej (post-baccalauréat), zwłaszcza z sektora pomocy społecznej, pielęgniarstwa, inżynierii i nauk humanistycznych, należy kontaktować się ze szkołą w listopadzie aby zostać przyjętym we wrześniu następnego roku.

Jeśli chodzi o państwa spoza UE, to należy kontaktować się z ambasadą francuską w kraju pochodzenia danej osoby. Obszerne informacje znajdują się na stronie internetowej Ministerstwa Spraw Zagranicznych i są dostępne w różnych językach: <http://www.diplomatie.gouv.fr/education/etudier/>.

Jeśli chodzi o studentów spoza UE czy EEA, to obowiązkowe jest wcześniejsze złożenie odpowiedniego wniosku (Demande d'Admission Préalable – DAP). Jest to konieczne przy ubieganiu się o przyjęcie na dwa pierwsze lata studiów uniwersyteckich i pierwszy rok w szkole architektonicznej.

Załącznik 1

Zainteresowanym wyborem francuskiej szkoły polecamy następujące strony internetowe (dostępne w języku francuskim):

www.onisep.fr

www.euroguidance-france.org

www.edufrance.fr

www.eqide.asso.fr

<http://www.education.gouv.fr/int/etudfr.htm> (wszystkie adresy i punkty kontaktowe)

Niemcy

Ministrowie edukacji i sztuki 16 niemieckich landów wspólnie potwierdzili swoją gotowość ułatwiania i zachęcania do podejmowania studiów na uniwersytetach w Niemczech.

Osoby spoza Niemiec muszą spełnić następujące wymogi, aby zostać przyjętym na niemiecki uniwersytet:

1. Świadectwa, które posiadają muszą umożliwiać wstąpienie na uniwersytet w kraju ich pochodzenia;
2. Świadectwa muszą spełniać warunki określone przez Centralne Biuro na Rzecz Kształcenia za granicą (Zentralstelle für ausländisches Bildungswesen);
3. Należy udowodnić posiadanie wystarczającej znajomości języka niemieckiego.

² Państwa należące do EEA to Austria, Belgia, Dania, Finlandia, Francja, Grecja, Hiszpania, Holandia, Islandia, Irlandia, Lichtenstein, Luksemburg, Niemcy, Portugalia, Szwecja, Wielka Brytania i Włochy.

Osoby zainteresowane mogą kontaktować się bezpośrednio z uniwersytetem, na którym chcą podjąć studia, dostarczając następujące dokumenty:

- Oryginały świadectw, które poświadczają prawo do ubiegania się o przyjęcie na uniwersytet w kraju pochodzenia, w języku oryginalnym i w tłumaczeniu na język niemiecki. Tłumaczenie nie zawsze jest niezbędne; należy zasięgnąć na ten temat informacji w Akademickim Biurze Zagranicznym (Akademisches Auslandsamt);
- Jeśli procedura wstąpienia na uniwersytet w kraju pochodzenia wymaga zdania testu wstępnego, to należy przedstawić taki dokument (w wersji oryginalnej);
- Dokumenty poświadczające wystarczającą znajomość języka niemieckiego.

Wnioskodawcy z państw, których świadectwa i dyplomy nie są bezpośrednio uznawane w Niemczech, muszą przedstawić zaświadczenie o ukończeniu serii wykładów „Studienkolleg”. W przypadku wątpliwości uniwersytet może kontaktować się z Biurem ds. Uznawania Dyplomów (Zeugnisanerkennungsstelle).

Osoby ubiegające się o przyjęcie na studia w niemieckiej „Fachhochschule” (wyższa szkoła zawodowa) mogą zgłaszać się bezpośrednio do danej instytucji, z dokumentami wymienionymi powyżej; „Fachhochschule” zwykle kontaktuje się z właściwym, regionalnym Biurem ds. Uznawania Dyplomów.

W przypadku obywateli wymienionych państw: Austria, Belgia, Dania, Finlandia, Francja, Holandia, Irlandia, Islandia, Lichtenstein, Luksemburg, Malta, Norwegia, Słowenia, Szwecja, Szwajcaria, Wielka Brytania i Włochy, posiadanie dyplomu lub świadectwa umożliwia bezpośrednią rekrutację na niemiecki uniwersytet. Kandydaci z Grecji i Hiszpanii muszą dodatkowo przedstawić wyniki testu wstępnego. Obywatele innych państw europejskich powinni kontaktować się z Niemiecką Akademicką Służbą Zagraniczną (DAAD).

W przypadku gdy nie jest możliwe uznanie dyplomu lub świadectwa, osoba zainteresowana powinna zapisać się na jeden z kursów „Studienkollegs” w Niemczech (www.studienkollegs.de) w celu uzyskania stosownego przygotowania do rozpoczęcia studiów na szczeblu uniwersyteckim. Świadectwo zalecenia „Studienkolleg” lub zdanie egzaminu „Feststellungsprüfung” umożliwia wstąpienie na uniwersytet.

Kandydaci na studia z zagranicy mogą korzystać z pomocy centralnej organizacji ASSIST, która zweryfikuje posiadane przez nich dokumenty. Dodatkowe informacje dostępne są na stronie: www.uni-assist.de.

Załącznik 2

Adresy instytucji odpowiedzialnych za uznawanie świadectw ukończenia szkół średnich i dyplomów szkół wyższych można znaleźć na stronie: www.anabin.de – “Stellen”.

Informacje na temat uznawania tytułów akademickich i kwalifikacji zawodowych:

Zentralstelle für ausländisches Bildungswesen
bei der Kultusministerkonferenz, Lennéstrasse 6, D - 53113 Bonn
Tel. 0228 / 5010, Fax 501229
zab@kmk.org
www.kmk.org/zab

Informacje o wyższych uczelniach:

Deutscher Akademischer Austauschdienst (DAAD), Kennedyallee 50, 53175 Bonn
Tel.:(0228)882-0
Fax:(0228)882-444
postmaster@daad.de
www.daad.de

ASSISTe.V., Helmholtzstr.2-9, Aufgang 2,2.OG, 10587Berlin
service@uni-assist.de
www.uni-assist.de

Włochy

Tytuły akademickie nie podlegają jeszcze we Włoszech automatycznemu uznawaniu. Posiadacze tytułów akademickich uzyskanych za granicą powinni ubiegać się o ich uznanie przez właściwe władze włoskie, którymi są uniwersytety (Dekret Ministra 509/1999 i Ustawa 148/2002, wdrażające Strategię Lizbońską). Uniwersytety włoskie autonomicznie określają zasady nauczania w wydawanych przez siebie rozporządzeniach dydaktycznych („Regolamento Didattico di Ateneo-RDA”). Rozporządzenia te określają nazwę i cele dydaktyczne każdego rodzaju zajęć, liczbę przypisywanych punktów oraz końcową dysertację. Uniwersytety odpowiedzialne są również za ewaluację zagranicznych tytułów akademickich, porównanie ich z włoskimi tytułami akademickimi oraz uznanie okresu odbywania studiów za granicą dla celów kontynuowania nauki na studiach uniwersyteckich i uzyskania włoskiego tytułu akademickiego. Należy podkreślić, że owo uznanie tytułu przez dany uniwersytet ważne jest tylko dla celów akademickich; nie dotyczy natomiast rynku pracy.

Osoby zainteresowane studium we Włoszech powinny dostarczyć do rektora wybranego uniwersytetu, wraz z wnioskiem, następujące dokumenty:

- Świadectwo ukończenia szkoły średniej, w oryginale. Należy też dołączyć tłumaczenie na język włoski i poświadczenie ważności świadectwa przez włoski konsul w kraju pochodzenia kandydata;
- Zaświadczenie wymieniające zaliczone egzaminy uniwersyteckie oraz zawierające informację o programie studiów, w oryginale wraz z tłumaczeniem na język włoski. Zaświadczenie musi być poświadczone przez włoski konsul w kraju pochodzenia kandydata;
- Dyplom akademicki w oryginale;
- Trzy zdjęcia.

Wyniki ewaluacji uzyskuje się w terminie do trzech miesięcy. Mają one formę decyzji rektora. Ewaluacja może prowadzić do:

- uznania („równoważności”) zagranicznego dyplomu akademickiego;
- częściowego uznania zagranicznego dyplomu akademickiego, co oznacza możliwość skorzystania z wyrównujących form nauki, przyjęcie na kurs dla „średnio zaawansowanych” lub przygotowanie i obronę nowej dysertacji;
- umotywowanego odrzucenia wniosku o uznanie dyplomu.

Obywatele Unii, którzy mieszkają we Włoszech mogą składać stosowne dokumenty bezpośrednio do wybranej uczelni wyższej. Obywatele Unii, którzy mieszkają poza terytorium Włoch oraz osoby nie będące obywatelami Unii, czy to mieszkające poza terytorium Włoch, czy przebywające we Włoszech ale nie posiadające wizy pobytowej, muszą składać stosowne dokumenty w przedstawicielstwach dyplomatycznych państwa, w których został wystawiony ich dyplom. Przedstawicielstwo (konsulat) wyśle dokumenty do wybranej wyższej uczelni.

Uznawanie zagranicznych świadectw i dyplomów szkół wyższych może również wynikać z umów dwustronnych z innymi państwami.

Wszelkie informacje dotyczące dokumentów, jakie należy dołączyć do wniosku można uzyskać w biurach ds. studenckich lub biurach ds. studentów z zagranicy, działających przy każdym włoskim uniwersytecie.

Załącznik 3

Źródłem użytecznych informacji może być CIMEA – Information Centre on Academic Mobility and Equivalence (Centrum Informacji o Mobilności i Równoważności Kwalifikacji Akademickich), działające w ramach sieci NARIC. Jego celem jest udzielanie jednostkom i instytucjom informacji i porad w zakresie uznawania tytułów akademickich oraz ich porównywalności z dyplomami włoskimi. Dodatkowe informacje dostępne są na stronie: www.cimea.it

Polska

Dyplomy zagranicznych wyższych uczelni, które zapewniają „dostęp” do szkół wyższych za granicą są w Polsce uznawane. Dokumenty takie powinny zawierać klauzulę, że ich okaziciel może zostać przyjęty na wyższą uczelnię w swoim kraju pochodzenia. Jeśli dyplom nie zawiera takiej klauzuli, to uczelnia, która go wystawiła powinna potwierdzić ten fakt w osobnym dokumencie.

Zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z 15 października 1997 roku o zasadach i procedurach nostryfikacji świadectw uzyskiwanych za granicą*, każde świadectwo ukończenia szkoły za granicą musi zostać zalegalizowane przez państwo, w którym zostało wystawione, a następnie przedstawione polskim lokalnym władzom edukacyjnym (*kuratorium oświaty*) w celu dokonania nostryfikacji (uznania).

Dokumenty wydane przez państwa, z którymi Polska zawarła umowy o wzajemnym uznawaniu kwalifikacji nie muszą już być przedkładane polskim władzom edukacyjnym do nostryfikacji. Umowy dwustronne zostały podpisane z ³: Republiką Czeską, Republiką Słowacką, Węgrami, Rumunią, Bułgarią, Jugosławią, Chorwacją, Słowenią, Estonią, Wietnamem, Kubą, Mongolią, Łotwą, Libią, Syrią, Federacją Rosyjską, Armenią i Mołdawią. Wśród wymienionych państw znajdują się również te, które zadeklarowały prawną sukcesję umów zawartych uprzednio przez ZSRR tzn. Białoruś, Ukraina, Kazachstan, Uzbekistan i Tadżykistan.

Najważniejsze obowiązujące zasady można scharakteryzować następująco:

- Kandydaci pochodzenia polskiego, mieszkający za granicą oraz cudzoziemcy, którzy chcą studiować w Polsce powinni wykazać się płynną znajomością języka polskiego, jeśli wymaga tego uniwersytet, na który chcą zostać przyjęci. Jeśli nie mówią po polsku powinni ukończyć kurs językowy, trwający około roku a następnie zdać egzamin końcowy.
- Kandydaci do szkół artystycznych i sportowych muszą spełniać określone wymagania i przejść test predyspozycji.
- Kandydaci mogą przysyłać wnioski bezpośrednio do szkół wyższych lub do Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu. Oczekuje się też, że zgłoszą się do polskiego przedstawicielstwa w swoim kraju pochodzenia i wypełnią stosowny formularz.
- Konieczne jest przedłożenie odpowiednika polskiego świadectwa maturalnego oraz okazanie świadectwa zdrowia.
- Studenci z zagranicy muszą uiścić opłatę w wysokości 3 tys. euro oraz pokrywać koszty utrzymania w Polsce. Mogą ubiegać się o przyznanie stypendium polskiego rządu na ich pokrycie. Studenci, którzy nie uzyskali stypendium nie są obciążani czesnym.

Załącznik 4

Informacji na temat systemu uznawania kwalifikacji należy szukać w Biurze Uznawalności Wykształcenia i Wymiany Międzynarodowej:

ul. Smolna 13, 00-375 Warszawa

tel.: (+48 22) 826-74-34

fax (+48 22) 826-28-23

biuro@buwiwm.edu.pl

www.buwiwm.edu.pl

Wielka Brytania

³ Umowy były również podpisane z państwami, które już nie istnieją, tj.: ZSRR i CSRS.

Wszystkie wnioski o przyjęcie na studia dzienne na uczelniach w Wielkiej Brytanii muszą być składane za pośrednictwem UCAS (<http://www.ucas.ac.uk>). Kandydaci mogą ubiegać się o przyjęcie na maksymalnie 6 kierunków studiów.

Warunkiem przyjęcia na uczelnie brytyjską może być zdanie egzaminów wstępnych i uzyskanie odpowiedniej oceny albo, coraz częściej, odpowiedniej liczby punktów. Decyzja czy umiejętności zaprezentowane przez kandydata są wystarczające do podjęcia nauki na wybranym kierunku należy do uniwersytetu. Zaleca się, aby kandydaci nie posiadający brytyjskich świadectw i dyplomów przed złożeniem wniosku konsultowali się z władzami wybranego uniwersytetu.

Większość uniwersytetów dysponuje wiedzą na temat świadectw i dyplomów wydawanych w państwach Unijnych i biura ds. rekrutacji lub wymiany międzynarodowej powinny być w stanie udzielić informacji o rodzajach dokumentów, które zaakceptuje dana instytucja.

Kandydaci posiadający umiejętności, które umożliwiają im wstąpienie na uniwersytet w ich własnym kraju, mają wystarczający poziom wiedzy do przyjęcia ich na uniwersytet w Wielkiej Brytanii. Jednak ze względu na to, że na studiach w Wielkiej Brytanii obowiązują różne systemy punktacji i/lub ocen wymagania na poszczególnych kierunkach będą nieco inne. Oznacza to, że chociaż dana osoba może dysponować minimalnymi wymaganymi umiejętnościami do przyjęcia jej na wyższą uczelnię w Wielkiej Brytanii, to umiejętności te niekoniecznie zostaną „zaakceptowane” na wszystkich kierunkach. Faktem jest, że niektóre kierunki studiów, tj.: medycyna, prawo czy stomatologia wymagają od kandydatów wyższego niż przeciętny poziomu wiedzy.

Kandydaci, którzy chcą uzyskać informacje na temat porównywalności świadectw i dyplomów powinni kontaktować się z brytyjskim NARIC: <http://www.naric.org.uk>. NARIC udziela informacji przede wszystkim studentom, a za pisemną odpowiedź pobierana jest standardowa opłata w wysokości £30. Ogólne informacje można też uzyskać dzięki stworzonej przez NARIC międzynarodowej, porównawczej bazie danych.

Wnioskodawcy mogą również kontaktować się z centrami British Council. British Council udziela ogólnych informacji o brytyjskim systemie szkolnictwa wyższego a także o uznawaniu świadectw i dyplomów innych niż brytyjskie w systemie brytyjskiego szkolnictwa wyższego. Dodatkowe informacje dostępne są na stronie: www.britishcouncil.org/where.

Załącznik 5

UK NARIC

Oriel House, Oriel Road, Cheltenham, Gloucestershire, GL50 1XP, United Kingdom

Phone: +44 870 990 4088

Fax: +44 1242 258611

info@naric.org.uk

<http://www.naric.org.uk/>

Na stronie internetowej Education UK można znaleźć informacje na temat studiowania w Wielkiej Brytanii:

<http://www.educationuk.org/>

2.1.2 Warunki, procedury i dokumenty wymagane dla uznania dyplomu ukończenia studiów uniwersyteckich uzyskanego przez obywatela Unii, który chce rozpocząć studia policencjackie (magisterskie, doktoranckie)

Francja

Warunki przyjęcia na studia magisterskie i/lub doktoranckie określa uniwersytet lub „Grandes Ecoles”.

Trzyletnie studia zawodowe (licencjackie lub podobne), odbyte w państwach Unii, akceptowane są przy ubieganiu się o przyjęcie na studia magisterskie. Selekcja kandydatów uzależniona jest od kryteriów określonych przez rady pedagogiczne danych kierunków studiów.

Istotne znaczenie ma rodzaj dyplomu uzyskanego na zakończenie studiów licencjackich. Może mieć on charakter akademicki lub zawodowy. Jeśli kandydat zdobył dyplom ukierunkowany na pracę badawczą i posiada wysoką średnią, to jego szanse na przyjęcie na elitarne studia magisterskie są wyższe niż pozostałych.

Brak jest sztywnych procedur sprawdzania stopnia znajomości języka francuskiego ale posiadanie certyfikatu językowego, potwierdzającego poziom jego znajomości, jest dużym atutem. Studia magisterskie w języku angielskim to we Francji rzadkość.

Kandydaci na studia doktoranckie muszą mieć bardzo dobrą średnią na studiach magisterskich. Przyjęcie kandydata uzależnione jest od specyfiki nauki na danym kierunku; akademicki dyplom magisterski przedkłada się nad dyplom o charakterze zawodowym. Zalecane jest nawiązanie kontaktu z kadrą profesorską w celu uzyskania dodatkowych wyjaśnień. Wypełniając formularz wniosku kandydat powinien uwzględnić publikacje, kontakty naukowe i dotychczasowe doświadczenia zawodowe. Jeśli kandydat obronił już pracę magisterską, to stanowi to dodatkowy atut przy przyjęciu na studia doktoranckie.

We Francji istnieją tzw. podwójne dyplomy („double diplômes”) tzn. dyplomy wystawiane wspólnie przez dwie lub kilka francuskich i/lub zagranicznych wyższych uczelni, np.: dla absolwentów studiów inżynierskich. Dodatkowe informacje o uniwersytetach francusko-niemieckich można znaleźć na stronie: <http://www.dfh-ufa.org/>, a o francusko-włoskich na stronie: <http://www.universita-italo-francese.org/>.

Załącznik 6

Dodatkowe informacje dostępne są na stronach:

www.edufrance.fr

www.egide.asso.fr

www.onisep.fr

<http://www.abg.asso.fr/> (portal rekrutacyjny dla doktorantów)

<http://iedu.free.fr/index.php> (portal o stypendiach i grantach)

<http://dr.education.fr/dea.html> (portal o studiach doktoranckich)

<http://debuci.cines.fr/> (umowy dwustronne lub wielostronne dotyczące wzajemnego uznawania dyplomów akademickich, których stroną jest Francja)

Niemcy

Warunki przyjęcia na studia magisterskie i/lub doktoranckie określa uniwersytet.

W Niemczech oferta studiów magisterskich jest bardzo szeroka, a niektóre z nich realizowane są częściowo lub całkowicie w języku angielskim. Dyplom ukończenia trzyletnich studiów zawodowych (licencjackich lub równoważnych), odbytych w państwach Unii, jest zwykle akceptowany przy przyjmowaniu na studia magisterskie. Kryteria selekcji kandydatów określają rady wydziałowe i uniwersyteckie. Przy przyjmowaniu na studia magisterskie często wymaga się wysokiej średniej podczas studiów licencjackich.

Większość uniwersytetów niemieckich lub Fachhochschulen (wyższych szkół zawodowych) wprowadza limity miejsc na studiach magisterskich. Według szacunków tylko 30% absolwentów studiów licencjackich kontynuuje naukę na studiach magisterskich. Od kandydatów, którzy składają wniosek o przyjęcie na studia magisterskie wymaga się bardzo dobrych wyników w nauce na studiach licencjackich.

Kandydaci na studia doktoranckie muszą wykazać się bardzo dobrą średnią w okresie studiów magisterskich. Osoby posiadające dyplomy wystawione przez uczelnie zagraniczne muszą spełnić warunki dodatkowe – zdać testy lub z powodzeniem uczestniczyć w wykładach i kursach prowadzonych przez dany uniwersytet. Decyzja o uznaniu zagranicznego dyplomu należy do rady wydziału. Kandydaci powinni przysłać wnioski bezpośrednio do uniwersyteckich biur ds. rekrutacji. Pierwszy krok to znalezienie promotora doktoratu, tzn. profesora, który będzie nadzorować pracę badawczą oraz dysertację podczas studiów doktoranckich.

Szczególną formą pomocy studentom, którzy pracują nad doktoratami są tzw. „Graduiererkollegs” (seminaria podyplomowe). Grupy 10-15 osób wspólnie pracują przez pewien czas nad określonym zadaniem.

Seminaria są wspierane finansowo przez Niemiecką Wspólnotę Badawczą (Deutsche Forschungsgemeinschaft: www.dfg.de).

Jeśli zarówno rodzimy uniwersytet, jak i ten, na którym odbywane są studia doktoranckie stosuje ECTS czyli Europejski System Punktów Transferowych, to procedury uznawania dyplomów akademickich są szybsze i mniej zbiurokratyzowane. Student może też ominąć skomplikowane procedury uznawania dyplomów jeśli weźmie udział w programie wymiany lub rozpocznie semestralne/roczne studia jako gość.

Funkcjonują także umowy dwustronne o uznawaniu tytułów akademickich, które zostały podpisane z Włochami, Austrią, Słowacją, Łotwą, Polską, Hiszpanią, Francją, Holandią, Szwajcarią i Węgrami. Dodatkowe informacje można znaleźć na stronie: www.anabin.de-dokumente.

Załącznik 7

Adresy instytucji odpowiedzialnych za uznawanie tytułów akademickich dostępne są na stronie www.anabin.de – "Stellen".

Informacje na temat uznawania zagranicznych tytułów akademickich i kwalifikacji zawodowych:

Zentralstelle für ausländisches Bildungswesen
bei der Kultusministerkonferenz, Lennéstrasse 6, D - 53113 Bonn
tel. 0228 / 5010, Fax 501229
zab@kmk.org
www.kmk.org/zab

Informacje o wyższych uczelniach::

Deutscher Akademischer Austauschdienst (DAAD), Kennedyallee 50, 53175 Bonn
Tel.:(0228)882-0
Fax:(0228)882-444
postmaster@daad.de
www.daad.de

ASSISTe.V., Helmholtzstr.2-9, Aufgang 2,2.OG, 10587Berlin
service@uni-assist.de
www.uni-assist.de

Włochy

Decyzję o przyjęciu na studia magisterskie podejmują władze uniwersytetu. Kandydaci powinni kierować wnioski bezpośrednio do rektora wybranej wyższej uczelni. Wymagana dokumentacja powinna zostać przetłumaczona na język włoski i poświadczona przez stosowne włoskie władze. Istnieje możliwość poświadczenia dokumentów własnoręcznym podpisem. Władze uniwersytetu mogą zażądać od kandydata zdania testu ze znajomości języka włoskiego. Jego wynik wpływa na decyzję o przyjęciu na studia magisterskie.

Ewaluacja dyplomu studiów licencjackich rozpoczyna się od porównania programów kształcenia.

Procedura ta dotyczy tylko przyjmowania kandydatów na studia magisterskie i nie obejmuje uznawania kwalifikacji zawodowych, w odniesieniu do których właściwymi władzami są odpowiednie ministerstwa.

Uznawanie zagranicznych tytułów akademickich może być również przedmiotem regulacji w umowach dwustronnych lub międzynarodowych. W takim przypadku procedura ma charakter automatyczny.

Kandydaci na studia doktoranckie („dottorato di ricerca”) muszą zdać egzamin składający się z dwóch części, pisemnej i ustnej. Przy przyjmowaniu na studia doktoranckie, czy to obywateli Włoch, czy innych państw Unii, wymagany jest dyplom ukończenia studiów magisterskich. Dyplomy wydane przez uczelnie zagraniczne mogą zostać uznane za równoważne z włoskimi, o ile spełnione będą następujące warunki:

- kandydat jest obywatelem Włoch lub innego państwa Unii;
- kandydat przedstawi dokumentację potwierdzającą, że zagraniczny tytuł akademicki przyznano mu po co najmniej trzech latach studiów i prowadzenia badań.

Decyzję o uznaniu zagranicznego dyplomu podejmuje rada uniwersytecka. Warunki i procedury stosowane przez poszczególne uczelnie mogą różnić się między sobą.

Uznawanie austriackich tytułów akademickich opiera się na umowie międzynarodowej 322/2000. Termin nadsyłania wniosków o przyjęcie na studia doktoranckie nie jest precyzyjnie określony a uznawanie dyplomów należy do kompetencji władz administracyjnych.

Umowy dwustronne i międzynarodowe o wzajemnym uznawaniu dyplomów akademickich wiążą Włochy z: Argentyną, Australią, Ekwadorem, Francją, Niemcami, byłą Jugosławią, Malcią, Meksykiem, Wielką Brytanią, Słowenią, San Marino, Hiszpanią, Szwajcarią, UNESCO (państwa arabskie i europejskie) oraz krajami Rady Europy. Dodatkowe informacje dostępne są na stronie Ministerstwa Spraw Zagranicznych: www.esteri.it.

Załącznik 8

Źródłem użytecznych informacji może być CIMEA – Information Centre on Academic Mobility and Equivalence (Centrum Informacji o Mobilności i Równoważności Kwalifikacji Akademickich), działające w ramach sieci NARIC. Jego celem jest udzielanie jednostkom i instytucjom informacji i porad w zakresie uznawania tytułów akademickich oraz ich porównywalności z dyplomami włoskimi. Dodatkowe informacje dostępne są na stronie: www.cimea.it

Polska

Osoby posiadające dyplom zagranicznej szkoły wyższej, które zamierzają podjąć dalsze studia w Polsce, muszą wystąpić z wnioskiem do rady wydziału lub innej jednostki organizacyjnej polskiej wyższej uczelni, która ma uprawnienia do nadawania tytułu „doktora” w danej dziedzinie nauki.

Zagraniczne tytuły akademickie podlegają w Polsce uznawaniu na podstawie *Rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z 22 lipca 1991r. o zasadach i procedurach nostryfikacji tytułów naukowych uzyskanych za granicą*. Procedura uznawania takich tytułów przypomina procedurę obowiązującą w przypadku dyplomów akademickich. Organy, które mogą nostryfikować (uznawać) tytuły naukowe to wydziały, które mają prawo nadawać tytuł *doktora habilitowanego*.

Jeśli kandydaci pochodzą z kraju, z którym Polska podpisała umowę o uznawaniu kwalifikacji, to ich tytuły akademickie stanowią równoważnik tytułów polskich. Państwa, których dyplomy akademickie uznawane są w Polsce to: Republika Czeska, Republika Słowacka, Węgry, Rumunia, Bułgaria, Jugosławia, Chorwacja, Słowenia, Estonia, Wietnam, Kuba, Mongolia, Łotwa, Libia, Syria, Federacja Rosyjska, Armenia, Mołdawia, Niemcy i Austria.

Tytuły naukowe uzyskane w państwach, z którymi Polska podpisała stosowne umowy, uznawane są automatycznie. Jednak umowy z Syrią, Libią, byłą Jugosławią, Chorwacją, Słowenią, Niemcami i Austrią dotyczą tylko tytułu *doktora* (tytuły *doktora habilitowanego* i *profesora* zostały wyłączone), a umowy z Niemcami i Austrią dotyczą uznawania tytułu *doktora* tylko dla celów akademickich.

Warunki przyjęcia na studia magisterskie są takie same, jak na studia licencjackie:

- Kandydaci pochodzenia polskiego, mieszkający za granicą oraz cudzoziemcy, którzy chcą studiować w Polsce powinni wykazać się płynną znajomością języka polskiego, jeśli wymaga tego uniwersytet, na który chcą zostać przyjęci. Jeśli nie mówią po polsku powinni ukończyć kurs językowy, trwający około roku a następnie zdać egzamin końcowy.
- Kandydaci do szkół artystycznych i sportowych muszą spełniać określone wymagania i przejść test predyspozycji.
- Kandydaci mogą przysyłać wnioski bezpośrednio do szkół wyższych lub do Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu. Oczekuje się też, że zgłoszą się do polskiego przedstawicielstwa w swoim kraju pochodzenia i wypełnią stosowny formularz.

- Konieczne jest przedłożenie odpowiednika polskiego świadectwa maturalnego oraz okazanie świadectwa zdrowia.
- Studenci z zagranicy muszą uiścić opłatę w wysokości 3 tys. euro oraz pokrywać koszty utrzymania w Polsce. Mogą ubiegać się o przyznanie stypendium polskiego rządu na ich pokrycie. Studenci, którzy nie uzyskali stypendium nie są obciążani czesnym.

Załącznik 9

Informacji na temat systemu uznawania kwalifikacji należy szukać w Biurze Uznawalności Wykształcenia i Wymiany Międzynarodowej:

ul. Smolna 13, 00-375 Warszawa

tel.: (+48 22) 826-74-34

fax (+48 22) 826-28-23

biuro@buwium.edu.pl

www.buwium.edu.pl

Wielka Brytania

Wnioski o przyjęcie na studia podyplomowe w Wielkiej Brytanii przesyła się bezpośrednio do danego uniwersytetu, ponieważ decyzję o uznaniu kwalifikacji kandydata dla potrzeb konkretnego kursu podyplomowego podejmuje uniwersytet. Zaleca się, aby kandydaci nie posiadający brytyjskich świadectw i dyplomów przed złożeniem wniosku konsultowali się z władzami wybranego uniwersytetu.

Większość uniwersytetów dysponuje wiedzą na temat świadectw i dyplomów wydawanych w państwach Unijnych i biura ds. rekrutacji lub wymiany międzynarodowej powinny być w stanie udzielić informacji o rodzajach dokumentów, które zaakceptuje dana instytucja.

Kandydaci, którzy chcą uzyskać informacje na temat porównywalności świadectw i dyplomów powinni kontaktować się z brytyjskim NARIC: <http://www.naric.org.uk>. NARIC udziela informacji przede wszystkim studentom, a za pisemną odpowiedź pobierana jest standardowa opłata w wysokości £30. Ogólne informacje można też uzyskać dzięki stworzonej przez NARIC międzynarodowej, porównawczej bazie danych.

Wnioskodawcy mogą również kontaktować się z centrami British Council. British Council udziela ogólnych informacji o brytyjskim systemie szkolnictwa wyższego a także o uznawaniu świadectw i dyplomów innych niż brytyjskie w systemie brytyjskiego szkolnictwa wyższego. Dodatkowe informacje dostępne są na stronie: www.britishcouncil.org/where.

Załącznik 10

UK NARIC

Oriel House, Oriel Road, Cheltenham, Gloucestershire, GL50 1XP, United Kingdom

Phone: +44 870 990 4088

Fax: +44 1242 258611

info@naric.org.uk

<http://www.naric.org.uk/>

Na stronie internetowej Education UK można znaleźć informacje na temat studiowania w Wielkiej Brytanii:

[http://www.educationuk.org./](http://www.educationuk.org/)

2.2 Kwalifikacje zawodowe

Podstawowa zasada jest taka, że jeśli obywatele Wspólnoty posiadają kwalifikacje do wykonywania danej pracy w swoim rodzinnym kraju, to kwalifikują się też do wykonywania takiej samej pracy w dowolnym państwie Unii.

W praktyce zasadę tę trudno jednak stosować. Od zainteresowanych pewnymi formami zatrudnienia lub też samozatrudnieniem, tzw. zawody prawnie regulowane, wymaga się przedstawienia dyplomów, tytułów, świadectw lub innych „dowodów” potwierdzających posiadanie kwalifikacji. W państwach Unii występują znaczące różnice pomiędzy programami kursów i szkoleń, w wyniku czego czasami trudno jest uzyskać pełne uznanie posiadanego wykształcenia i umiejętności.

Aby umożliwić obywatelom Unii pełne wykorzystanie posiadanego przez nich kapitału kompetencji Wspólnota ustanowiła procedury uznawania świadectw i certyfikatów. Możliwe są w tym przypadku dwie drogi:

1. Zawód nie jest prawnie regulowany w państwie, w którym dana osoba zamierza pracować i dlatego uznawanie kwalifikacji nie jest potrzebne. Każdy, kto posiada odpowiednie kompetencje może wyjechać i poszukiwać zatrudnienia
2. Zawód jest prawnie regulowany. W tym przypadku istnieją dwie możliwości:
 - wymagane w danym zawodzie kwalifikacje zostały już określone na poziomie Wspólnoty – lekarze, pielęgniarki, stomatolodzy, położne, weterynarze, farmaceuci, architekci. W takiej sytuacji kwalifikacje krajowe będą zazwyczaj uznawane automatycznie, dzięki czemu możliwe będzie wykonywanie zawodu w dowolnym państwie Unii;
 - w przypadku pozostałych zawodów prawnie regulowanych – prawnicy, inżynierowie, psycholodzy – konieczne jest złożenie wniosku o uznanie kwalifikacji przez państwo przyjmujące. Odpowiedź udzielana jest w terminie do czterech miesięcy. Jeśli ukończone szkolenie znacząco różni się, czy to jeśli chodzi o czas trwania, czy też treść od szkoleń organizowanych w państwie przyjmującym, to władze administracyjne mogą zażądać dodatkowych „dowodów” na potwierdzenie doświadczenia zawodowego, zastosować okres adaptacyjny lub też zażądać zdania testu predyspozycji.

Ta sama zasada obowiązuje w odniesieniu do osób prowadzących działalność gospodarczą. Niektóre państwa Unii wymagają specjalistycznych kwalifikacji w przypadku zawodów, tj.: fryzjer, budowlaniec, agent ubezpieczeniowy lub handlowiec. W takiej sytuacji trzeba udowodnić, że pracowało się w zawodzie, na własny rachunek, przez określony czas (pięć lub sześć lat).

Jeśli zawód nie jest prawnie regulowany w państwie przyjmującym, to nie ma potrzeby uznawania kwalifikacji i nic nie stoi na przeszkodzie w podjęciu pracy.

Formalności dotyczące rekrutacji pracownika, który jest obywatelem państwa Unii ułatwia zwykle pracodawca. Przed podjęciem ostatecznej decyzji o wyjeździe za granicę warto jest skontaktować się z doradcą EURES i uzyskać informacje na temat:

- możliwości zatrudnienia;
- praktycznych aspektów zmiany miejsca zamieszkania;
- wzoru europejskiego CV lub innego dokumentu, poświadczającego posiadane kwalifikacje, który można dołączyć do wniosku o zatrudnienie;
- poziomu kwalifikacji wymaganych w danym państwie do wykonywania poszukiwanego typu pracy;
- „punktu pierwszego kontaktu” w państwie przeznaczenia.

Należy zwrócić uwagę na fakt, że w sytuacji zapotrzebowania na wykwalifikowany personel w sektorze, w którym poszukujemy zatrudnienia, problemy z uznawaniem kwalifikacji rozwiązywane są zazwyczaj dość szybko.

Przy poszukiwaniu pracy w wysoce wyspecjalizowanych dziedzinach, tj.: przemysł chemiczny, metalurgiczny czy sektor produkcji, ważne jest pozyskanie wystarczająco dokładnych informacji o warunkach zatrudnienia w danym państwie.

Dokładnych informacji o możliwościach zatrudnienia w danym państwie mogą też dostarczyć konsulaty.

Załącznik 11

Strona Wspólnoty dotycząca kwalifikacji zawodowych:

